

**Departementaal
vertrouwelijk****Advies voor het voorportaal CWIZO**

Advies vanVO/LOT **Afgestemd met:**

Agendapunt:**Onderwerp:** ACC 6. Kwetsbare groepen (stuk bijgevoegd DGSC-19)

Datum:

18 november 2020

Advies

Akkoord om in te stemmen met agendering in onderraad of ministerraad.

Kern van het voorstel

Focus op vier kwetsbare groepen:

- a. Dak- en thuisloze mensen (ca. 40.000)
- b. Licht verstandelijke beperking (ca. 1 miljoen met IQ 50-85)
- c. GGZ-problematiek (ca. 1 miljoen)
- d. Ouderen (ruim 2,5 miljoen mensen 70+), waarvan een deel kwetsbaar

Adviezen voor alle vier de doelgroepen:

1. Dagelijkse structuur zoveel mogelijk behouden
2. Moreel appel op burgers om elkaar te steunen
3. Begrijpelijke info over het virus en wat wel en niet mag

Vervolgens wordt per doelgroep aanvullende maatregelen genoemd.

Inbreng OCW / spreeschets

De werkgroep adviseert om bij de verdere uitwerking te kijken naar andere kwetsbare groepen, te weten toenemende armoede en schuldenproblematiek als gevolg van Corona. Daarbij is ook aandacht nodig voor multi-probleemgezinnen en een gebiedsgerichte aanpak (kwetsbare wijken). U wordt gevraagd mee te gaan in dit advies, met speciale aandacht voor de jeugd.

- Armoede en multi-problematieken hebben gevolgen voor de kansen die de jeugd krijgt.
- Nu het onderwijs vanwege corona niet altijd fysiek in de klas plaatsvindt, uitvalt vanwege een zieke leraar of op afstand is vanwege ouders of leerlingen die in een risicogroep vallen draagt dit bij aan toenemende onderwijsachterstanden en dus verminderde kansen voor de jeugd.
- Er wordt door scholen hard gewerkt om opgelopen achterstanden in te halen en om verdere achterstanden te voorkomen.

Departementaal vertrouwelijk

- Maar de mate waarin dit zal lukken, hangt mede af van wat er komende maanden gebeurt. Hoe 'normaler' het onderwijs doorgang zal kunnen vinden, hoe beter het zal lukken om een inhaalslag te maken. We vragen veel van scholen in deze tijd.
- Daarom is het belangrijk om ook op andere gebieden dan onderwijs te bezien hoe de jeugd zo veel mogelijk kansen krijgt.
- Daarom moet er ook aandacht zijn aan armoede en problemen als gevolg van corona.

Onderbouwing / raakvlakken OCW

De doelgroep jeugd is niet meegenomen in de kwetsbare groepen, omdat de kwetsbare jeugd wordt meegenomen in de interdepartementale werkgroep *Perspectief voor jeugd*. Het sluiten van scholen heeft echter wel gevolgen:

- Sluiting kan leiden tot schooluitval en daardoor tot dak- en thuisloosheid
- Kansengelijkheid en onveilige thuissituaties voor kinderen wiens ouders een licht verstandelijke beperking hebben of een ggz-problematiek hebben.
- Toenemende druk bij ouders met een licht verstandelijke beperking of ggz-problematiek vanwege de sluiting van scholen.

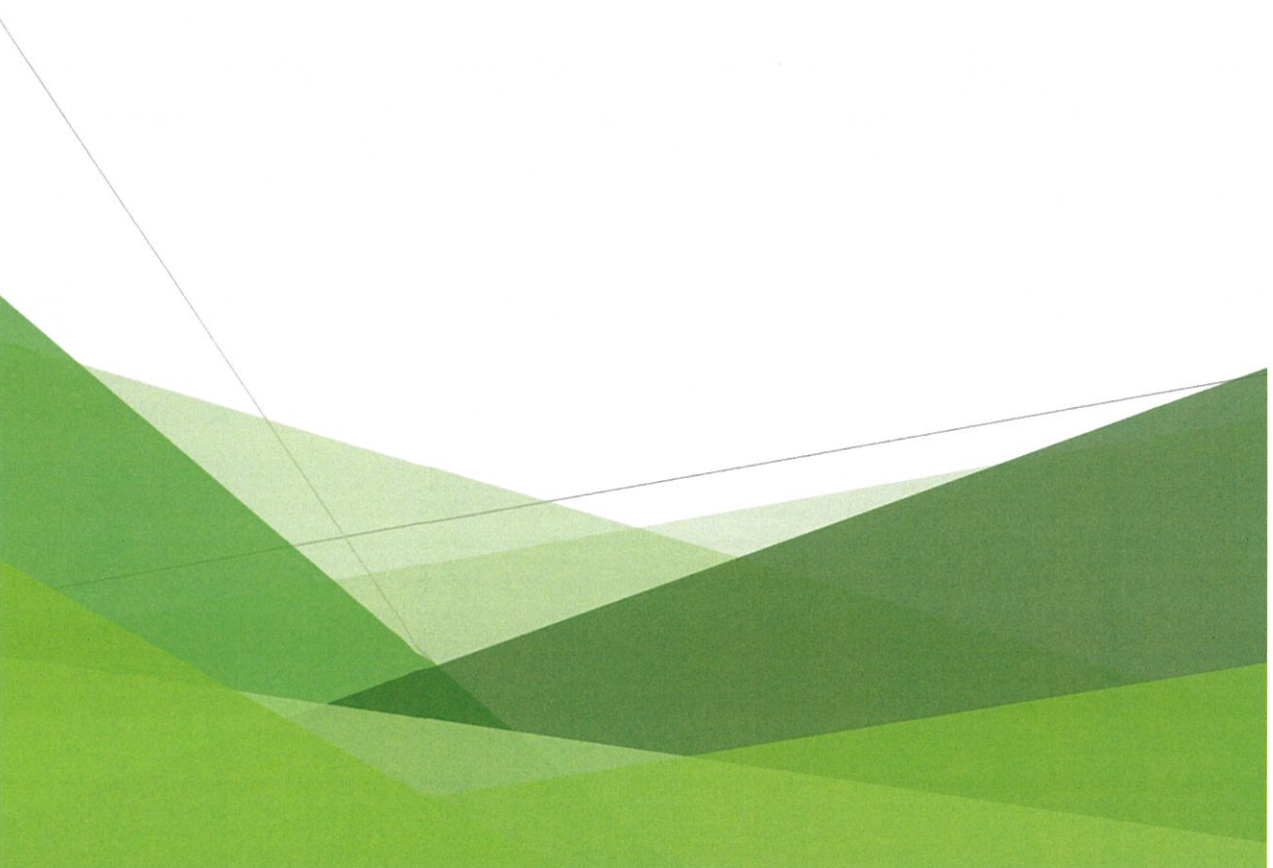
Daarom wordt het openhouden van scholen wel genoemd als een van de maatregelen om zo veel mogelijk van de dagelijkse structuur te behouden.

Krachtenveld (opvattingen andere departementen, politieke partijen en maatschappelijke organisaties)

OCW heeft een beperkte rol in de verdere uitwerking van de adviezen. Er worden geen opmerkingen van andere departementen verwacht over de rol van OCW.

MLT Team 2 (winter)vakanties

Conceptadvies ACC 19 november

Inhoud

- I. Context
- II. Opdracht
- III. Afbakening
- IV. Geleerde lessen
- V. Conceptadvies
- VI. Toelichting
- VII. Hoe verder

I Context

- In de zomervakantieperiode en de maanden daarna zijn vele honderden, vooral jongere personen, met COVID-19 teruggekomen van een vakantie in het buitenland. Na de vakantieperiode nam het aantal besmettingen geïntroduceerd uit het buitenland af (*OMT-advies 27 oktober*)
- **Huidig reisadvies: ‘Reis niet naar het buitenland tot en met 15 januari, tenzij strikt noodzakelijk’** (*maatregelen 28 oktober*)
- Maatschappelijk draagvlak voor het dit advies lijkt groot, maar druk om op vakantie te mogen na de 15de neemt toe; zeker als besmettingen in NL- en/of buitenland afnemen. Verwachting dat ‘na het zuur het zoet komt’.
- Ongenoege in de reisbranche en bij vervoerders, zij kunnen niet wachten tot het buitenland weer ‘vrijgegeven’ wordt.

II Opdracht

- Het bieden van **MLT perspectief t.a.v. buitenlandse vakantiereizen** om draagvlak te creëren voor maatregelen en het virus er onder te kunnen krijgen én houden;
- Daartoe **beleidsopties en een communicatiestrategie** ontwikkelen door;
 - inzichtelijk maken wat er al gebeurt, waar aansluiting op kan worden gezocht en wat ontbreekt;
 - **voorwaarden** in kaart brengen waaronder buitenlandse vakanties na 15 januari weer mogelijk zijn;
 - bepalen welk (**doel**)gedrag t.a.v. buitenlandse vakantiereizen wenselijk is om import van het virus zo minimaal mogelijk te houden;
 - e.e.a. met inachtneming van **de effecten op gedrag, virusverspreiding, economie en maatschappij**.

III Afbakening

- Het advies richt zich op buitenlandse vakantiereizen*, niet op noodzakelijke reizen en grensverkeer;
- Het advies richt zich op de **wintervakanties** (eerste kwartaal 2021) t.b.v. MCC van 24 november en kan later uitgebreid worden naar de mei- en zomervakantie (tweede en derde kwartaal 2021);
- Het advies richt zich op uitsluitend op **buitenlandse** vakanties, niet op binnenlandse vakanties. Het is wel van belang om binnen- en buitenlandse reisadviezen zo consistent mogelijk te maken;
- Het advies richt zich op het zoveel mogelijk voorkomen van **besmetting** van vakantiegangers in het buitenland, om de import en verspreiding van het virus te minimaliseren**.

* Voor het Caribisch deel van het Koninkrijk wordt een apart afwegingskader ontwikkeld

** Adviezen gericht op het zoveel mogelijk voorkomen van verspreiding van het virus bij terugkeer van vakantie (WWS-*traject reizigers, quarantaine en testen*) worden één op één in het MLT T2-advies overgenomen.

IV Geleerde lessen (op hoofdlijnen)

- Boodschap kabinet in juni over zomervakantie was weifelend
- Er was onvoldoende (duidelijk) handelingsperspectief voor de reiziger
- Verwarring, discussie en verkeerde interpretatie van reisadviezen
- Inconsistentie in adviezen (bv. geen buitenland, wel Curaçao)
- Reisbranche maakte actief reclame voor reizen die de overheid ontraadt
- Mensen hebben zich in het buitenland minder gehouden aan NL maatregelen
- In veel vakantielanden waren maatregelen minder streng dan in NL
- Naleving quarantaineverplichting beperkt
- Mensen kijken voornamelijk naar regels, niet naar het doel ervan
- Mensen zijn minder angstig, het gaat er nu vooral om wat kan wel

V Conceptadvies MLT-T2

1) Zorg voor een duidelijke boodschap m.b.t. go/no go buitenlandse vakanties

Wees duidelijk en transparant in de overwegingen die een rol spelen in de go/no go beslissing t.a.v. buitenlandse vakanties en zorg voor duidelijke en tijdige informatie over mogelijke beperkingen.

2) Zorg voor een (helder) handelingsperspectief voor de vakantieganger

Geef mensen die naar het buitenland op vakantie gaan op een positieve manier concrete tips en aandachtspunten mee om het risico op besmetting tijdens vakantie te verminderen: Wat kan de vakantieganger het beste doen in voorbereiding op de reis, op bestemming en bij terugkomst van vakantie?

VI Toelichting (1/4)

Ad 1) Duidelijke boodschap go/no go buitenlandse vakanties

- Wees **transparant** t.a.v. van de overwegingen c.q. criteria op basis waarvan de go/no go beslissing voor buitenlandse vakanties wordt gemaakt;
- Wees ook zo **consistent** mogelijk, wat inhoudt:
 - dat het aantal **besmettingen in NL** bepalend zouden moeten zijn voor de go/no go buitenland conform de besluitvorming op 28 oktober;
 - dat bij een go een ieder weer de **reisadviezen van BZ** volgt;
 - er zoveel mogelijk aangesloten wordt bij ontwikkelingen binnen de **EU** t.b.v. een gelijk speelveld;
 - en **uitzonderingen** zoveel mogelijk worden voorkomen.
 - dat **buitenlandse en binnenlandse reisadviezen** zoveel mogelijk gelijk oplopen;
- E.e.a. vergt **aanpassing van de routekaart COVID-19**

VI Toelichting (2/4)

Ad 2) Een helder handelingsperspectief voor de vakantieganger

- Geef vakantiegangers concrete tips en aandachtspunten hoe het risico op besmetting te minimaliseren, waarbij NL COVID-19 maatregelen leidend zijn;
- Doe dit op een positieve manier, in verlengde van de campagne #ikdoehetzo;
- Ontwikkel daartoe zgn. **klantreizen** waarbij gekeken wordt naar de reisadviezen van BZ, verschillende soorten vervoersmodaliteiten, reizen (wintersport/zon), doelgroepen, bestemming, accommodatie en periode;
- **Testen en quarantaine** als integraal onderdeel van de klantreis;
- **Betrek de reisbranche en vervoerders actief** om optimaal gebruik te maken van hun kennis en kunde en voor commitment en draagvlak van de private sector;
- **Zorg indien mogelijk voor een (wetenschappelijke) onderbouwing.**

NB: handelingsperspectief komt in beeld als er een **go** is voor vakantiereizen naar het buitenland en dient ter aanvulling op het reisadvies van BZ.

VI Toelichting (3/4)

Ad 2b) Ontwikkelen klantreizen

- Een klantreis is een op maat gesneden advies voor de vakantieganger t.b.v. een zo corona-proof mogelijke vakantie in het buitenland. Daarbij wordt ook ingegaan op wat te doen als de situatie ter plekke verandert, bv. van een geel naar een oranje reisadvies.
- Het advies wordt samengesteld uit beschikbare informatie (o.a. van vervoerders, reisorganisaties, koepels zoals ANVR en ANWB, ambassades, RIVM) en wordt op een toegankelijke manier ontsloten.
- Doel: vergroten van het bewustzijn t.a.v. risico's van vakanties naar het buitenland en het meer Corona-proof maken van het gedrag van vakantiegangers
- De grootste (gedrags)winst ligt bij de voorbereiding en terugkomst van vakantie. Uit onderzoek blijkt dat Corona effect heeft op het boekingsgedrag van mensen en dat er meer op gezondheidsrisico's wordt gelet (bron: ANVR). Ervaring leert dat als mensen eenmaal op bestemming zijn, dat zij weinig ontvankelijk meer zijn voor tips en adviezen. (o.a. OMT-advies 27 oktober)
- Vorm, inhoud en timing van het advies en communicatie daarover mede bepalend voor het daadwerkelijke effect op het gedrag van mensen.

Toelichting 4/4

Ad 2c) Onderdelen klantreis

- **Voorbereiding:**
 - **Boeken:** Voordat mensen een vakantie boeken moeten ze goed op de hoogte zijn van de mogelijke beperkingen van de reis die zij op het oog hebben t.b.v. een goede afweging om wel/niet te gaan (o.a. geel of oranje reisadvies; corona-maatregelen bestemming; dekking reis- en annuleringsverzekering; toestand van de zorg; evt. toelatingseisen land van bestemming bv. plicht overhandigen negatieve PCR-test, evt. quarantaineplicht na afloop etc.)
 - **Vertrek:** Voor vertrek moeten mensen goed op de hoogte zijn van de verschillende protocollen m.b.t. het vervoer naar plaats van bestemming (vliegtuig-trein-bus-boot) en krijgen zij tips en adviezen mee als ze met de auto op vakantie gaan;
 - **Op bestemming:** Mensen weten bij boeking al wat de corona-maatregelen zijn waar zij zich toe moeten houden als ze op vakantie zijn en hoe zij dus zo coronaproof mogelijk vakantie kunnen vieren;
 - **Bij terugkeer.** Als mensen van vakantie terugkeren moeten zij goed op de hoogte zijn van de evt. verplichting tot quarantaine, de duur en moment daarvan en wanneer te testen.

VII Hoe verder

- MLT-T2 zal samen met vervoerders, de reisbranche en experts (bv. Rapid Response Team, RIVM) de klantreizen uitwerken.
- Tegelijkertijd werkt het MLT-T2 aan een **communicatieplan** waarin wederom stakeholders en experts worden betrokken. Dit plan bevat:
 - communicatie over de go/no go beslissing t.a.v. buitenlandse reizen en mogelijke aanpassing in routekaart COVID-19;
 - communicatie over de klantreizen en de timing daarvan i.o.m. NCTV.

NB. MLT-T2 is niet verantwoordelijk voor adviezen t.a.v.:

- **bepalen drempelwaardes** t.b.v. go/no go beslissing buitenlandse vakantiereizen (**VWS/RIVM**);
- **testen en quarantaine (VWS)**.

MLT-T2 neemt deze adviezen wel mee in het eindadvies.

1521

**Advies over enkele kwetsbare
groepen en Corona-aanpak
middellange termijn**

MCC 24 november

Samenvatting advies

- Er lopen bij de departementen diverse trajecten om kwetsbare groepen goed te ondersteunen tijdens de coronacrisis.
- Deze werkgroep formuleert bovenop de reeds lopende trajecten, mogelijke acties voor doelgroepen, waarvoor de impact van de crisis en maatregelen (vaak) groot is en die elkaar deels overlappen:
 - a. Dak- en thuisloze mensen (ca. 40.000)
 - b. Licht verstandelijke beperking (ca. 1 miljoen met IQ 50-85)
 - c. GGZ-problematiek (ca. 1 miljoen)
 - d. Ouderen (ruim 2,5 miljoen mensen 70+), waarvan een deel kwetsbaar
- Centraal staat wat nodig is op de middellange termijn.
- Deze werkgroep vraagt meer tijd voor afweging en uitwerking van beleidsopties in overleg met externe partijen.
- Daarnaast stelt de werkgroep voor om daarbij ook te gaan kijken naar andere kwetsbare groepen, te weten toenemende armoede en schuldenproblematiek als gevolg van Corona. Daarbij is ook aandacht nodig voor multi-probleemgezinnen en een gebiedsgerichte aanpak (kwetsbare wijken).
- Dit betekent dat in de nadere uitwerking zowel aandacht zal zijn voor de benoemde doelgroepen, als voor specifieke onderliggende problematiek waar een deel van de Nederlanders als gevolg van corona mee te maken heeft.